

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

KOMM. OG REG. DEP	
07 NOV 2005 05/1594-85	
Ark.	650.0
Avd.	K0 / Kj / DU

Høring - lokaldemokratikommisjonens første utredning - NOU 2005:6 Samspill og tillit - om staten og lokaldemokratiet

Fylkesmennene i Vestfold, Østfold, Telemark, Oslo og Akershus samt Buskerud har blitt enige om felles hovedpunkt som innspill til høringen. I tillegg vil vi knytte noen kommentarer til forholdene i Buskerud.

Vi vil oppsummere våre hovedpunkter til utredningen slik:

1. Kommisjonen har levert et viktig bidrag til mer nyansert debatt om lokaldemokratiets vilkår, bl.a knyttet til spørsmål om lokalt handlingsrom, om rettighetslovgivningens betydning og om virkningen av en fragmentert stat.
2. Forholdet mellom stat og kommune analyseres ut fra en integrasjonsmodell. Vi deler kommisjonens understrekning av at denne fordrer partnerskap, balanse og gjensidighet mellom nivåene.
3. Vi savner erfaringsinnhenting og dokumentasjon fra embetenes samordningspraksis og utvikling av kommunedialogen fra de senere år. Vår antakelse er at det skjer mye i fylkesmannsregi for å samle trådene i en sprikende sentral stat, som bidrar til å lette kommunenes situasjon og tydeliggjøre lokalt handlingsrom, samt styrke lokal handlingskapasitet og -evne. Derfor oppfatter vi embetene og deres rolle som en mulig del av løsningen, snarere enn en del av problemet.

Bildet av en fragmentert sentral stat dominerer utredningen. Betydningen av statens eget samordnende uterapparat – fylkesmannsembetene – for å få til samspill og tillit mellom kommune og stat - er tilsvarende fraværende. Den nasjonale politikkenes legitimitet og forankring regionalt og lokalt tror vi er helt avhengig av en godt fungerende toveis kommunikasjon. Det betinger i sin tur en stat som er tilgjengelig regionalt, og som samtidig har den nødvendige initiativ- og handlekraft, og hvor styringskjeden fra Stortinget er klar.

4. Rettighetslovgivning og likhetstanke synes å ha sterk oppslutning, både i folket og i Stortinget. Vi tror derfor denne systemutviklingen er kommet for bli. Følgelig vil staten ha en fortsatt sterk interesse i tett oppfølging av kommunal tjeneste-produksjon. Alternativet er å løfte tunge tjenester ut av kommunesektoren. Det tror vi verken gavner lokaldemokratiet eller velferdstjenestene. Kommunal tilpasning til lokale behov og omstendigheter, og kommunenes bidrag til lokal samordning av mange ulike tjenester overfor felles brukergrupper, er viktige hensyn. Bredden i

oppgaver bidrar i seg selv til handlingsrom, som Kommisjonen selv påpeker. Konsekvensen er at velferdstjenestene langt på vei bør betraktes som et fellesanliggende for stat og kommune, selv om nivåene har ulike oppgaver og roller i kjeden.

5. Det er også sterke statlige interesser i en tett kontakt med kommunene i forhold til samfunnsutviklerrollen. Erfaringer viser dette tydelig; både i forhold til arealplanlegging, miljø og landbruk. Samfunnssikkerhet og beredskap er et typisk felles interesseområde, av stor og økende betydning. Et mangfold av kryssende interesser gjør det vanskelig å tenke seg at staten skulle abdisere. Fylkesmannens rolle er å sikre vedtatte overordnede nasjonale interesser og samtidig være tydelig på det handlingsrommet kommunene selv har. Dette kan godt kombineres, når oppdraget er tydelig. Et alternativ kan være at dette feltet legges ut til det kommersielle konsulentmarkedet, dersom embetenes dialogrolle svekkes. Det vil ha tre konsekvenser: det blir dyrt for kommunene, veiledningen er ikke kvalitetssikret, og staten har ingen hånd på rattet for å formidle nasjonalt formulerte interesser
6. Vi støtter vurderinger og forslag for en bedre samordning i den sentrale forvaltningen. På dette punkt har kommunene og embetene felles interesse.
7. Vi mener at kommisjonens fokus på uheldig rolleblanding mellom tilsyn og dialog er lite nyansert. Med tydelighet og rollebevissthet kan tilsyn utmerket godt kombineres med andre virkemidler fra Fylkesmannens side for å fremme lovers formål og kommunal etterlevelse av regelverkskrav. Dette er godt utredet i rapporten fra Tilsynsutvalget, NOU 2004:17.

Vi støtter forslaget om tilsynssamordning i regi av fylkemannen.

Om kommunedialogen og samordning i Buskerud

Fylkesmannen i Buskerud ønsker gjennom noen eksempler å belyse hvordan vi samhandler med kommunene og regionale statsetater.

Kommunedialogen

Fylkesmannens oppgaver i forhold til kommunene spenner over et bredt spekter fra å være rettssikkerhetsinstans i enkeltsaker, føre tilsyn, utøve kontroll, gi råd/veiledning og være et kompetansesenter, til å samordne statlig politikk m.v.

Vi ser det som svært viktig å ha en åpen, god og konstruktiv dialog med kommunene. Embetsledelsen og den politiske og administrative ledelsen i kommunene har dialog gjennom året på faste arenaer og ved mer ad hoc pregede møter.

Fylkesmannen har overfor kommunene ved flere anledninger påpekt at kommunedialogen bør være forutberegnlig og klar når det gjelder fast arenaer/møteplasser gjennom året. Kommunedialogen skal samtidig være fleksibel og kunne tilpasse seg endringer. Det er lagt vekt på å bruke de arenaer som kommunene allerede har etablert og i stor grad bruke regionrådene ved formidling av informasjon.

Fylkesmannen i Buskerud har lagt opp til følgende faste arenaer/møteplasser gjennom året:

- Embetsledelsen deltar på regionale møter med ordførere og rådmenn i januar/februar. Utgangspunkt for møtene er årets tildelingsbrev og innspill fra kommunene.
- Embetet utarbeider en tilstandsrapport for kommunene i Buskerud. Intensjonen er å gi et bilde av nå situasjonen og utviklingstrekk for kommunene i Buskerud. Analysen vil være et godt grunnlag både for dialog med kommunene og tilbakemeldinger til departementene om situasjonen i fylket. Det er tatt utgangspunkt i de tjenesteområdene hvor kommunene gjennom lov er pålagt et klart definert ansvar og som samtidig legger beslag på vesentlige andeler av kommunenes ressurser. Rapporten for 2005 inkluderer også en beskrivelse av utvalgte områder innen landbruk, areal, miljø og beredskap.
- I mai/juni arrangeres den årlige to dagers konferansen for ordførere og rådmenn. Her settes aktuelle tema på dagsorden. Hovedtema i år var ledelse, belyst fra ulike innfallsvinkler. Presentasjon av kommuneproposisjonen er et fast tema hvert år. Kommunene kan foreslå tema og komme med andre innspill til konferansen. Fylkesmannen legger mye arbeid i planleggingen, valg av tema, innledere og rammen rundt konferansen. Vi er derfor godt fornøyd med evalueringene fra kommunene som har gitt oss svært positive tilbakemeldinger på disse konferansene. Konferansen legges til forskjellige steder i fylket.
- Det avholdes jevnlig møter med ROBEM kommunene etter egen møteplan. Fylkesmannen og aktuelle medarbeidere fra fagavdelingene deltar på ordinære formannskapsmøter i september.
- I oktober presenteres hovedtrekkene i statsbudsjettet. Målgruppen er ordførere, rådmenn og økonomisjefer i kommunene.

Ut over det som er listet opp, legges det til rette for temamøter/regionmøter og andre fagmøter etter behov.

Samordning av regionale statsetater

Fylkesmannen er gjennom fylkesmannsinstruksen pålagt å bidra til samordning, forenkling og effektivisering av den statlige virksomheten i fylket.

I januar 2005 inviterte vi de regionale statsetater til et møte om nettverksbygging. Hensikten med møtet var å legge til rette for etablering av et ideforum for regionale statsetater med fokus på helhetlige løsninger for kommunene, næringsliv og publikum. På møtet var det samlet representanter fra om lag 15 regionale statsetater, og i tillegg deltok fylkeskommunen, NHO og LO.

Etatene var enige om at det var hensiktsmessig å la nettverksbyggingen gå gjennom fylkesmannen. Det var bred enighet om et årlig felles møte og utbredt ønske om å jobbe sammen i mindre nettverk.

I forlengelsen av dette møtet, ble det etablert et nettverk om plansamarbeid mellom NVE, Statens vegvesen og Fylkesmannen. Etatene skal koordinere arbeidet overfor kommunene når det gjelder innspill til overordnede plansaker etter plan- og bygningsloven, dvs. fylkesplaner, fylkesdelplaner, kommuneplaner og kommunedelplaner. Vi vil samordne innspill i

planprosessen, bl.a. gjennom oppstart av planarbeid, høringsuttalelsene og møter med kommunene. Ordningen trådte i kraft oktober 2005.

Fylkesmannen i Buskerud har tatt initiativ til et samarbeidsprosjekt som kalles "Samarbeid stat-næring", der formålet er å få til et tettere samarbeid mellom næringslivet og de regionale statsetatene, herunder bedre samordning av den regionale stat. Bedre samordning skal bidra til til raskere saksbehandling og større forutsigbarhet for næringslivet. Prosjektet er under oppstart.

Kommunal omstilling og modernisering

I 2003 fikk fylkesmennene et oppdrag knyttet til kommunal omstilling og modernisering. I Buskerud la vi stor vekt på at moderniseringsarbeidet skulle ha god forankring i kommunene.

Det ble opprette en ekstern samarbeidgruppe med bred deltakelse fra kommunene ved ordførere, rådmenn og leder/koordinator av etablert kommunesamarbeid. Det er lagt vekt på geografisk sammensetning og kjønnsmessig balansert representasjon. I gruppen deltar også representanter fra KS, fylkeskommunen og kommunerevisjonen. Gruppen involveres bl.a. i arbeidet med fordeling av skjønnsmidler til ulike prosjekter. Vi har erfart at dette har bidratt til en mer sammensatt prosess og at kommunene ser stor nytteverdi av å kunne delta.

NAV reformen

Fylkesmannen har tatt initiativ til opprettelse av et samarbeidsforum med gjennomføringen av NAV-reformen. Samarbeidsforumet består av fylkesmannen, leder for fagavdeling, en representant fra KS regionalt, en representant for kommunene i Buskerud, tryggedirektør og fylkesarbeidssjef. Samarbeidsforum NAV skal møtes jevnlig for å sikre at staten og kommunene lokalt behandler hverandre som likverdige parter i arbeidet med etableringen av en ny arbeids- og velferdsetat.

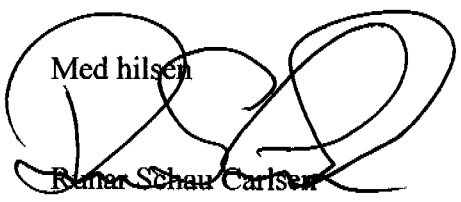
Kurs og seminar

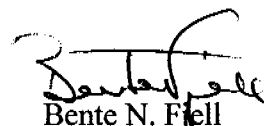
Fylkesmannen arrangerer et betydelig antall kurs og seminar for kommunene gjennom hele året innenfor en rekke fagområder. En del av seminarene skreddersys etter kommunenes behov og ønsker. Det legges også vekt å utforme seminarne slik at både administrasjonen og representanter fra folkevalgte organer kan delta.

Oppsummering

Etter vår oppfatning viser beskrivelsen av situasjonen i Buskerud, at Fylkesmannen har lagt et godt grunnlag for dialogen med kommunene og samordning med regionale statsetater. Fylkesmannen har kontinuerlig fokus på videreutvikle dette arbeidet og vil gjøre sitt til at samhandlingen med kommunene og andre blir best mulig.

Med hilsen

Rainer Schau Carlsen
Fung. fylkesmann

Bente N. Fjell